

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in nedelje, po pošti prejemati se vsako-odgovorno dožene za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec. 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja snižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plača o od četrtinsopne petit-vrate 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. ad ministracijo ali to v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Grof Andrassy o avstrijskej politiki.

Pod tem naslovom piše češki „Pokrok“: „Graf Andrassy je te dni v Pešti zagovarjal v proračunskem odboru državno-zbornih delegacij v dolgem govoru avstrijsko politiko v vzhodnjem vprašanji; trudil se je z različnimi pojasnili posebno zasedenje Bosne in Hercegovine naobraziti kot neogibljiv, politično najmodrejši, in za Avstrijo naravnost rešilen in blagodaren korak. Ko smo pa ta govor natančneje prečitali, našli smo v njem dozdej še nikdar čujeni, vsaj pa oficijalno še ne izgovorjeni uzrok: da bi bila Avstrija izgubila Dalmacijo, ako bi Bosna in Hercegovina ne bila posedla. ...

Kakor stoji pred nami avstrijska politika v vseh svojih korakih, učinkih in nasledkih, povsod jej manjka odločni, pravi konkretni cilj in namen. Tega iz začetka uže nij imela, in če ga je imela, se je ta cilj po okoliščinah razpenjal in kratil, sukal in suval. Odgovarja se nam vsaj vedno, da cilj in namen avstrijske politike je bil varovanje avstrijskih interesov. Pa kakšni so ti interesi? Uže štiri leta je vzhodno vprašanje na dnevnem redu, in mi le toliko vemo, da se nam je vsak čas kaj drugega kot smatrani interes Avstrije imenovalo. Jedenkrat se je smatrala celokupnost Turčije za ta interes. In v Berlinu so glasovali naši zastopniki za — njeno razdelitev. — V drugej frazi se nam je ravno tako določno trdilo, da bi bilo povečanje Srbije in Črnogore, in njenih uredjenj za samostalni slavjanski državi proti avstrijskim interesom. Ali se je to doseglo? In zdaj končno, ko so na avstrijskih mejah postale samostalne države, črnogorska, srbska in rumunska, ko

je od Turčije ostala samo še na pol samostalna knježevina, naglašja graf Andrassy za namen in cilj avstrijske politike zabraniti, da bi iz Bosne in Hercegovine grozila Avstriji nevarnost za dežele slovanske, ob meji ležeče, ali pa še celo po vgrabljenji Dalmacije od Črnogore in Srbske.

Nekaterim se pa dozdeva, da s samim posedanjem dveh turških zanemarjenih zemljā zopet ne bode dosežen najnovejši namen avstrijske Andrassyjeve politike. Kajti na prvi pogled v avstrijske politike minolost, da je bilo vrenje in kvasenje tudi brez vstanka v Turčiji, in da je za avstrijske Slované veliko izdatnejši posredek: izpolnitev njihovih pravičnih terjatev, in privoščiti njim popolne in prave ravnopravnosti z drugimi narodi, nego je obsedenje celega kosa Evrope, kjer živé Slované. Kar se pa Dalmacije tiče, ko bi tamošnji prebivalci v Avstriji ne našli več svojega pravega in srečnega doma, ali ko bi Avstrija ne imela toliko moralne in fizične moči: ne bi obsedenje Bosne in Hercegovine zadržalo omenjenega slučaja, ravno tako ne, kakor obsedenje Šlezvika nij zadržalo izrinjenje Avstrije iz Nemčije, in izgube Beneške. S tem, da se je zabila po okupaciji zagvozda mej Srbijo in Črno goro, se sploh vzh dno vprašanje ne rešuje, in se ne bode rešilo; to je odvisno od drugih in večjih bojov in odločitev. Te knježevine bodo boljši in koristnejši prijatelji Avstrije brez okupacije, nego z njo, kajti ravno okupacija podpihuje knježevine k ljubosumnosti, katera je, seveda dobro skrita. In to dobro sredstvo doseči je pa le mogoče v dobrem prijateljstvu s slovansko vedomostjo — z Rusko. — Ko bi pa imelo priti do raz

pora z Rusijo, ne bode branila bosenska zagvozda, da bi Srbija in Črna gora ne pomagali Rusiji. Zraven tega pa je v Bosni in Hercegovini privezana velika vojaška moč, katera bi se mogla drugače jako izdatno porabiti.

In, če imajo biti turške zemlje samo obsedene, kaj čez nekaj let ne bode nič več treba te zagvozde, bosti li Bosna in Hercegovina izgubili svoje strategične in politične imenitnosti? Graf Andrassy sam pravi, da Avstrija ne more imeti ofenzivnih namenov: pa kdo na svetu smatra to obsedenje za kaj drugega, nego za vzetje teh zemljā. Najklaasičnejša priča proti grofu Andrassyju je sam graf Andrassy, kateri pri priliki, ko odgovarja na različne interpelacije, pravi Giskru, da bode okupacija nehala, kadar bode mogla Turčija stroške povrniti; pa pravi dalje, da ne more povedati, kedaj in ali sploh kedaj pride ta doba. Na enej strani se imajo te zemlje obraniti Turčiji, na drugej strani je pa finančnik graf Andrassy prepričan, da Turčija ne bode nikdar imela denarjev. Ali je torej vzetje teh zemljā, ali oviranje slovanske federacije, (kakor se je graf Andrassy izrazil) ali ohranjenje Dalmacije namen okupacije?

Pa glejmo na to stvar, kakor koli, iz Andrassyjevega govora je dokazano, da okupacija s početka nij bila v programu, niti kot namen, niti kot posredek, ker namenov je bilo več, posredki pa, kakor tudi nameni so se menjavali po dogodjajih, po železni potrebi, z eno besedo: bila je to politika „od slučaja do slučaja“, katera je imela namen ohraniti Turčijo in ustaviti Rusijo, in prispela je k tajnemu vzetju dveh turških zemljā; namen tega pa, čeravno je bil po magjarskem idealu

Listek.

Karanfilj s pesnikovega groba.

Spisal A. Šenoa, prevol Janez Naglič.

(Dalje.)

Spomnil sem se bi tudi pesnikovega groba, o kojem mi je bila gospodarica pripovedala.

— „Nežica,“ rečem enkrat po obedu dekletu, „gospa tetka vaša napotila me je k vam. Peljajte mene in Alberta na Prešernov grob. Hočete-li?“

— „Drage volje, kadar koli želite.“

— „Kadar je vas volja.“

— „Vse jedno. Precej denes.“

— „Pa dobro. Denes.“

Bilo je po poludne. Lepšega, jasnejega dneva nijsi še videl. Visoke gore dvigale so se pod modro, jasno nebo. Sonce igralo je čudovito na temno-zelenej jelovini. Gora se je lesketala, ko da so jo vile preplele z mrežo

zlatih nitij. Čudno je trepetala svetloba po sivem kamenju kraj potoka in na mahovitih zidinah starega zvonika. Vse je bilo tako mirno, da se je duša veselja topila, hoditi v tem vedrem, ozarenem kraju. Šli smo na pokopališče. Ne zna bi vam ga točno opisati, kajti mnogo let je uže prešlo od onega časa, pa se to lahko izbrise tudi iz najvernejše pameti. Saj nij čudo. Koliko raznovrstnih slik in krajev je uže od tedaj posijalo v moje oči. Pa pokopališče je nazadnje pokopališče, posebau na kmetih. Na sredi razpeti sin božji, a okolo njega holmci in križci. Polna knjiga preživljenih radostij in tug, mrvica svetske zgodovine, ali knjiga zatvorena s sedmerim pečatom, a na knjigi napisane neizbrisljivim slovom Prešernove besede: „Dolgost življenja našega je kratka“. Samo jedna točka pokopališča ostala mi je živo v spominu — Prešernov grob.

— „Gospoda moja!“ vsklikne Nežica s svojim zvonkim glasom, otvorivši vrata naše

sobe, „ako je vašemu gospodstvu milo, pojdimo Prešerna obiskat.“

Za nekoliko minut smo bili na potu. Pred nama korakala je deklé. Kratka suknjica mrke boje razlivala se je v skladnih zagibih od tankega pasu. Male nožice v izrezanih, črnih črevljičkih pomikale so se lehkim, krilatim korakom, komaj se dotikajoč kršnih tlā. Nežno telo zibalo se je kakor cvetka pred nama, a na njem mala glavica, okolo koje so bile ovite temne sjajne kite, pripete z velikimi srebrnimi zabodačami. Tako je stopala deklé poleg žive meje. Zdaj je vzplasila metulja od grma, zdaj odtrgala kupino, črno ko njene oči, zdaj zopet je virgala cvetko, a vse tako mimogrede. Jaz in moj Albert sledila sva jej tiho, niti besedice nijsva govorila. Gledala sva pred sé — v deklé. Najbrže sva se preveč zagledala, zato nijsva govorila, — morebiti sva se jeden drugega plašila. Tako je. Kadar so ti oči prežive, kadar ti je srce prepolno, onemi jezik.

ministra Tisze jako lep, skrči se pa po oficijalnem priznanji pred proračunskim odborom na krog, kateri bi pristoval manjši državi, t. j. da bi Avstrija z Bosno in Hercegovino imponirala mnogo manjši kneževini srbske in črnogorske, da bi je lažje na uzdi udržala.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 6. decembra

Iz **Prage** se poroča, da je tamošnji mestni zbor tako kakor zagrebški in ljubljanski, izvolil fcm. barona Filipoviča za častnega meščana.

Dunajski listi so bili raznesli vest, da se je praški župan Skramlik odpovedal, a češki listi to ometavajo kot neresnično.

Ogerski minister Tisza je naznanil v zborovanju kluba svoje stranke, da je pripravljen novo ministerstvo sestaviti, če ga bode stranka podpirala. Ta je obljubila in jutri bode Tisza „novo“ ministerstvo državnemu zboru predstavil.

Vnanje države.

Angleški parlament se je 5. decemb. odprl. Prestolni govor pravi, da je bil emir afganski sovražen Angliji, in da je bilo treba odločnega zadostjenja iskati; dalje naglašja prijeteljske razmere k vsem oblastim in izreka gotovo upanje, da se bode berlinski dogovor izvršil.

O Afganске vojski poroča telegraf: Lahore 4. dec. Oficijalno. Brigada Macpherson je na rekognosciranju prišla do Bosvala onstran Khurda in Kybera. Zveza z Ali-musjidom je zopet narejena.

Reuterjev bureau pa poroča 5. decemb.: Roberts je pribojeval veliko zmago in osvojil v Peivar Kotulu vse kanone. Afganci so mnogo izgubili, Angleži 80 ranjenih in 7 mrtvih med temi dva stotnika.

Berlinski „Reichsanzeiger“ proglašja cesarjevo naredbo, ki poroča, da je nemški cesar zopet sam prevzel vladu. Posebna naredba se zahvaljuje nasledniku kronprincu, ki je med tem vladal.

Dopisi.

Iz Trsta 5. decembra [Izv. dopis.]

Denes je došel 4. bataljon polka Weber v Trst. Sprejem je bil velikanski; na velikem trgu razprostoril se je bataljon; na trgu je stalo čez 10.000 ljudi. Predsednik patriotičnega komiteja je podaril poveljniku bataljona lavorjev venec s primernim govorom, na kar so vojaki prezentirali in godba je zaigrala cesarsko himno; ljudstvo pa je začelo vpiti na vso moč „Živio“ in „Evviva Austria“. —

Potem je bataljon odmarširal v veliko vojašnico, kder je čakal vojake na dvorišču izvrsten zajuterk. Ljudstva na tisoče se je zbralo na omenjenem velikem dvorišču. Banda je igrala, in slišalo se je ogromno vpitje: „Živio“ in „Evviva“. — Popoldne ob 2. uri so šli vsi vojaki v Boschetto, kjer jih je čakalo kosilo, kakih 20 telet, 1 vol, 50 hektolitrov pive, 20 hektolitrov vina polarili so patrijoti za to kosilo, Dreher sam je dal 50 hektolit. piva. Pri kosilu pa se je napivalo hrabrim vojakom, cesarju, Slovencem, i. t. d. Prišli so tudi okoličani iz sv. Ivana z godbo pozdravljat domače vojake. — Ob 6. zvečer so se vojaki z godbo vrnili domov v kasarno; spremljalo jih je nad 15.000 ljudi, ki vsi so vpili: „Živili Slovenci“, „Živila Avstrija“, „Evviva Austria abbasso il municipio, fuora gli Italiani“, (proč z Italijani) i. t. d. Prizor je bil velikanski; človek bi bil kmalu mislil, da je — revolucija. — Ko so vojaki odšli v kasarno, podalo se je ljudstvo v ogromnem številu na veliki trg in tam zopet na vso moč kričalo Evviva in „Živio“ Avstriji, „abbasso il municipio“. Med ljudstvom bilo je mnogo vojakov domačega polka. Znamenito je to, da so tudi tržaški pobalini kričali vedno „Živio“. Ta slovenski klic se je zadnji čas v Trstu tako vdomačil, da je slišati pri vseh demonstracijah več „Živio“, nego pa „Evviva“. — S kratka, demonstracija Trsta je velikanska.

Iz Trsta 4. decembra. [Izviren dopis.]

(Trst in vlada.) Veliko senzacijo je vzbudila novica, da je vlada razpustila tržaški mestni, ob jednem deželni zbor. Ne sicer zato, ka bi bila ta naredba nepravilna, kajti tržaški mestni zbor, ki je vedno počenjal, kot da bi bil Trst uže davno zunaj okvira avstrijske države, čegar večina je pri vsakej priliki nesramno žalila patriotično čutje vsacega Avstriji udanega Tržičana, ta mestni zbor je za tako postopanje vlade uže davno dozorel. Senzacijo je vzbudila ta naredba zato, ker je prišla tako nepričakovano, kajti ves svet se je uže navadil občudovati vladino — recimo — potrpljivost nasproti veleizdajskemu počenjanju tega ustavnega faktorja, in tržaški mestni očetje so menda uže sami prepričani bili, da „se vlada ne upa“ proti njim postopati.

Zdaj, ko je vlada moralno prisiljena bila — ali kakor pravijo, na samega cesarja ukaz — tržaški veliko-italijanski agita-

cijski komitet — le tako moremo imenovati ta deželni zbor — vendar razpustiti, nastane samo vprašanje, ali se bode v višjih krogih dozdanja politika v Primorju tudi izpoznala, in ali se bode v prihodnje temu izpoznanju primerno tudi ravnalo? Ali bomo videli radikalne premembe, ki so potrebne?

Radi bi temu verjeli, da bode. Ali avstrijski Slovani imamo toliko skušenj! (Prisiljeni smo iz obzirov na državnega pravdnika več stavkov izpustiti Ur.) Pač ne dvomimo, da je vlada prepričana, da je le na jeden način mogoče paralizirati laško rovarstvo, namreč, če se boče napraviti iz Slovanov trden jez proti navalom iz sosednje države. Najbližnja prihodnost pokaže, ali bode za to ceno hotela utrjevati meje naše države.

Kaj se bo torej zgodilo zljaj v Trstu? More-li vlada po svojem poslednjem činu zopet začeti podpirati Hermetovo stranko, ter tako desaurirati samo sebe? Tega pač, mislimo, ne bode storila.

Neki prorokujejo, da bode zopet spomnila se pripovedke o nemške misiji na slovensko-italijanskej Adriji, ter da bode skušala v Trstu ustvariti nekako nemško stranko. Res se to čudno glasi, ali (Glej opombo zgoraj. Ur.)

Svarimo torej tržaške Slovence, naj so na pozoru, naj delajo, a naj tudi naravnost povedo, kaj bi radi, in kaj jim po naravnem in pozitivnem zakonu in pravu gre in pripada.

Iz Gradca 1. decembra [Izv. dopis.]

Zdi se mi, da je potrebno, dopolniti v poročilih vašega lista: „Govor slovenskega poslanca Hermana v 12. seji deželnega zbora štajerskega, kateri se po stenografskem zapisniku tako-le glasi:

„Visoki deželni zbor! Finančno stanje naše je resno, jako resno, a da se razume, treba je preko preliminar ozreti se po deželi, da, tudi črez deželo. Opravičenje za to nahajam v deželnem redu, po katerem je deželni zbor pozvan o splošnih postavah in napravah posvetovati se in predloge staviti v oziru na njih nasprotni učinek, blagost dežele, kakor da sme dajati tudi splošne postave in vpeljavati one naprave, katere zahteva dežela za svoje potrebstine in za svojo blagost.

„Predno pa da to storim, moram obžalovati, da se leto za letom deželnemu zboru ne pusti toliko časa, da bi odpravil svoje stvari mirno in s potrebno temeljitostjo.

Pridemo na pokopališče. Toliko se spominjam, da nij daleč od mesta, da je sama ravnina, da je ograjeno. Več nijsem videl, ker sem videl samo Nežo. Deklé jo krene po sredini, ter pripelja naju do precej velikega spomenika od sivega granita. Spomenik je je spodaj ožji, zgoraj širji, a vrh podoben je, ako me ne zapušča spomin, majhenej strehi.

„Tu je!“ reče deklé, ter pokaže s prsti čem kamen, okolo kojega je raslo zeleno grmovje, polno pisanega cvetja.

Da, tu je bil Preširnov grob. Tako je govoril tudi zlati napis na kamenu. Jaz in Albert vsedla sva se na bližnji grob, motreč divno, priprosto sliko, koja se je prikazala najinim očem. Škoda, da nij bilo slikarja poleg nas. Jaz in moj pobratim umela sva za silo risati na papir, ali kaj so te mrtve črne črte brez modrega neba, brez zelenila, brez sjajnih očij, brez polnega života?

Bilo je tiho. Niti listek se nij maknil, niti nij bilo oblčka na kristalnem nebu, samo

na zapadu nad nemim pogorjem prelivala se je modrina v blede rudečino. Modri cvet, šipki, divji mak zibal se je po nizkih grobovih mej lesenimi križiči. Samoten, nepomičen stal je Preširnov spomenik, kakor div v čarobnem kraju. Solnce lesketalo se je v gladkem granitu, v zlatih pismenkah, ko da blagoslavlja to zadnjo znamenje slavnega genija, oni kamen, ki je bil nesrečnemu pesniku lajši, nego-li breme pustega življenja. A okolo kamena cvetle so rože, nagiblajoč glavice k grobu, cvetel je karanfilj, dvigajoč žarke, rudeče zvezdice svoje k nebu, cvetela je skromna, sramežljiva vijolica, lepa kakor gospodski baršun*). Včasih vsede se na rožo rumenokrilat metulj. Prileti tudi ptičica, sede na kamen, dvigne glavico, pogleda deklé, corkutne, ter odleti preko pokopališča pod sinje nebo. A Neža? Klečala je mirno pred Preširnovim grobom. Tako milo razlivali so se solčni žarki na nežno zaokrožene črte Nežine, na skloneno

*) Baršun = Sammet.

glavico, na to fino lice, na te svilne dolge trepavnice, pod katerimi so črne oči gledale Preširnov grob, a roke, k molitvi sklopljene, počivale so v deviškem krilu. Zamislil sem se, motreč to sliko. V hipu dvigne deklé glavo, skoči na noge. Pristopi k grobu, nagne se k roži, gre sem, gre tja, tu privzdigne popek, tam utrga uvel list, a na zadnje mi reče:

— „Hvala Bogu, rožice lepo rastejo. Jaz sem jih zasadila. Ne smejte se. Nij li prav? Ta človek, ki tu spava, nema duše na svetu, — nij duše, ki bi mu olepšala grob. Kamen so mu postavili, da, — trd kamen, kakor je srce človeško. Je-li to dosti? Rožice so lepše. Za karanfilj sem se jako bala, nij nič kaj dobro kazal. Ali popravil se je. Glejte, kako je poln, kako je rudeč. Milina!“

— „A kdo vas je napotil na to, Nežika, da ste posadili rožice na grob tega neznanega vam človeka?“

— „Kdo? Ali ste čudni! Srce. Ker nikdo drug nij hotel, sem pa jaz, siromašna

„Ako tedaj vprašam po stanji in položnji naše dežele, more o njih to veljati, kar je dejal nek javni list o nekej drugej bogatejši in močnejši deželi, da „stoji naša dežela, nesamostalna in izsesana po dunajski politiki, ob kraji prepada“.

„Kakor vsako leto, tako se bodem i zdaj potrudil odgovoriti na vprašanje, od kod izvira to zlo, in kako bi se odpravilo.“

„Gospoda moja! Kakor zgodovina uči, ne propadajo narodi in države sami po sebi, vedno jih je vladajoča stranka navzdol potisnola, in to vselej tačas, ako se ona nij ravnala po moralnih zakonih, katere vežejo jednako vladarja kakor prosjaka. Po pravici je tedaj smatralo se spoštovanje postave in varovanje pravov za to, da so iz tega narodi sposobni živeti, da je to podlaga državam. Npravnostno nedopuščno je, ako se ne rabi podeljena oblast, kakor tudi, ako se ta oblast na slabo uporablja; takova neraba ali zloraba oblasti pripeljala bi do narodnega obuboženja ali celó razrušenja.“

„Tlačiteljev in tlačenh, prvi tako nesrečni kakor drugi ne sme imeti država, v kateri se resno in resnično vlada. Narodi in stranke niso tolikanj tega krive, da so koncem le to, v kar jih je pritisnila vlada. Narodi in stranke se drug drugemu ne preverijo, ne morejo najti sami po sebi izhoda, in trajni njih prepir se ne bode končal, ako ga največji sodnik ne razsodi. Z družimi besedami: narodi in države propadajo pod slabo vlado. Kaj se more sklepati iz denšnjega stanja avstrijskih narodov o načinu vladanja, katero jih teži uže toliko časa?“

„Na Dunaji, kjer se misli, da se politika z moralo ne more združiti, kjer se z uporabljevanjem „divide et impera“ s premislekom pusti tu krivice delati, tam krivico trpeti, kjer se ne mara za moše, ki hočejo pomirjenja mej narodi; na Dunaji, kjer se je znalo djati postavodajstvo v roke jedne stranke, katera sovraži neodvisnostne zahteve cerkve, deželá in narodov; na Dunaji, kjer se z malo previdnostjo in npravnostno resnostjo nrode liberalizuje kar iz državnih ukazov, na Dunaji sme se zdaj reči, da so spremenoli bogate dežele v doline joka in žalosti.“

„Ako se kmetovalcem slabo godi in mestjanu nič boljše ne, ako se zadolžujejo občine, okraj, dežela in država, ako se cerkev proganja, narodnosti zatirajo in se vedenje po-

divjá, potem smem vprašati: od kod prihaja vse to? No, od šablone, od to-i, ker so nepravične in nenaturne naše javne naprave.“

„Avstrija zložena je z več kraljevin in in deželá, katere smejo vse po svoje živeti, in sebi si one postave dajati, katere zahtevajo njih razmere in potreščine. A vzeli so jim vse pravice in jih prenesli na Dunaj, kjer se mora zdaj opravljati poleg državnih stvari tudi deželne, katere bi odpravljale dežele same cenejše in boljše. Na Dunaji razsojuje Dalmatince, Galičane in Voralberžane stvari Štajerske, in mi Štajerci moramo regulovati stvari, ki zadevajo Bukovino. (Veselost.)

„Za našo deželo se delajo postave v državem zboru na Dunaji in v deželnem zboru v Gradci, in k tem nadlogam, ki izvirajo iz teh, materijalno blagost in notranji mir dežele jako škodujočih naredeb, pridružuje se še to, da imamo preveč in čestokrat neprilčne postave in urade, dvojno vlado v deželi, prevelike stroške v občini, okraju in deželi, a ipak nemamo močne in zdrave uprave, ampak imamo zmešnjavo v upravi, tako da ne ve ni narod ni uradi izhoda. Ako bi bilo po pravici in naturi, imeli bi potem polnomočen deželni zbor, a njemu na strani soglasno, njemu odgovorno deželno vlado, katerej bi bili pokorni okrajne vlade in okrajni zastopi, tem zopet okrajni majhenega obsega v vsakem le jeden urad skupno za politične, sodnijske, davkovske, in notarijske stvari. Ta jednotna, od okrajnega zastopa podprta in nadzorovana okrajna oblast bila bi ob jednem tudi branilnica in posojilnica, ki bi se oskrbovala iz prostovoljnih vlog prebivalcev okraja, iz sirotninskih in depozitnih denarjev in z brezobrestnimi posojili iz deželnega zaklada: ta posojilnica mogla bi in bi imela nalog, da bi okrajnim prebivalcem v zadregi brzo pomagala, ne z velicimi stroški in nizkimi obrestimi. Na tako oblast naslanjalo bi se posebno kmetovalstvo, na katero se zdaj nihče ne ozira, kakor se je nekdan naslanjal na svojega gospodarja. Takšna naprava, ki bi tudi močno vpljivala na npravnost naroda, bilo bi najboljšo sredstvo zoper oderuštvo, in da bi se ljudstvo iztrgalo iz njegovih rok.“

„Ako bi le imeli jednotno, pravično zato močno vlado, imeli bi nadalje po tej tudi pravičen deželni zbor, iz tega pravične in primerne postave, brzo, ceno in nepristransko uradovanje po vseh stopinjah, dobrodejno bi strost vseh razmer, v varstvu bi bile narodne

zahteve družih narodov dežele po deželno-zborni kuriji in vladni oddel, in ko smo zahtevam države zadostili, imeli bi ostala deželna sredstva v svojo porabo.“

„Takšna deželna vlada in postavodajstvo, ki bi imelo toliko oblast in denarnih sredstev, morala bi vse lepo in dobro pošpešovati, zatirati po vse slabo. Blagostanje in zadovoljnost pokazali bi se tod, kjer zdaj žalost vlada, in dežela naslanjajoča se na zadovoljne in srečne dežele, izvrševala bi neovirana svojo vzvišeno poslanstvo uspešnejše.“

„To bi bila federativna ustava, katera mnogo velikih političnih otrok straši. (Veselost.)

„Naša nesreča je centralistični sistem, in glavna naloga je, da se odstrani, vse drugo je pristranska stvar in kparstvo. Visoki deželni zbor bi izvršil dobro delo, ako bi hotel najvišjega faktorja oblasti prositi, da se proizroči izpremenjenje postoječega vladnega sistema.“

„Zato še jedenkrat obžalujem, da so deželnemu zboru tako rekoč usta zaprta, ker se nam je ravno denes naznanilo, da bode zasedanje trajalo le še malo časa. Predloga ne bodem stavil nobednega, ter prepuščam na to ozirajoče se predloge da jih stavi večina te zbornice. (Dobro! dobro! na desnej.)“

Ljubljanskega mesta proračun za leto 1879.

V zadnji seji je ljubljanski mestni občinski zbor sklenil proračun mestnega gospodarstva za leto 1879. Bilanca se kaže po predlogu magistratovem tako le:

Redno pokritje (ali dohodek)	130.234 gld.
Redna potreščina (ali strošek)	112.705 „
V rednem je več pokritja	17.529 gld.
Izredna potreba	22.138 gld.
Izredno pokritje	— „
V izrednem pokritji je več potrebe	22.138 gld.
Torej je primanjkljaja ali deficita	4.609 gld.

Ko se začne posvetovanje o pokritji, vpraša pri točki „takse“ (2400 gold.) g. Regali, zakaj prošnje za meščanstvo tako dolgo leže nerešene. Župan pravi, da se čaka in se reši skupno, kadar jih se več nabere. — Pri točki „povračila“ vpraša dr. Ahačič, če erarni vozovi, ki po mestnih cestah šuto vozijo in raztresajo, kaj odškodnine plačajo na nasip. — Pri točki „Tivoli“ grajal je g. Regali, da ta grad mestu premalo nese.

Pri posvetovanji o potreščini ali stroških graja g. Regali, da se v realki preveč potrosi za kurjavo (polovica s 400 gold.). Pri točki „kancelijske potrebe in tiskovine“ vpraša g. Klun, da li se bode letos tiskal imenik volilcev. Večina sklene, da ne. Pri „sanitetnih stroških“ vpraša dr. K. Bleiweis, ali je vlada uže poslala občini sklepe sanitetne enköte, ki nameravajo zboljšanje zdravstvenega stanja. Župan odgovori, da je magistrat dotične dopise uže dobil, in da bodo predložene. — Pri točki „javna varnost“ (ki stane 10.706 gl.) vpraša g. Regali, ali bi se ne dala narediti prostovoljna ponočna straža, in pa, ali se policajem kaj naroča, da ne bi bili z ljudmi tako grobi in surovi.

Pri točki „popravki zidanj“ se izbriše 1200 gold., tako da se vstavi v proračunu le 22.300 nam. nasvetovanih 23.500. Pri točki „čistenje mesta“ (za kar je 4654 gold. nasvetovanih) želi g. Regali, naj bi se to izročilo privatn'm podvzetnikom, kar bi mesto menj stalo. Predlog ta pa ne obvelja. — Pri „raz-

deklé. Mislim, da nijsem grešila. Kolikokrat sem čitala čisto sama te njegove lepe — prelepe pesni. Menda verujete tudi vi, da so lepe, čeravno so slovenske. Prej sem čitala samo koledarček in „lažnjivega Kljukca“. Ha, ha, ha! Jaz sem mislila, da je to med, a ono vam je smet. Ko sem te pesni dobila v roke, ej, to so bili drugi računi. Je-li veste, kako je človeku pri duši na veliki petek, ali kadar vam mati umre, — kadar vam to živo k srcu gre. Tako so me ganile te poezije. Bilo mi je nekako tužno in dobro. Vsega se ve da ne razumem. Nahajajo se vmes tudi latinska imena, a tu in tam je tudi previsoko pisano. Se ve da! Preširen je bil učen gospod, a jaz nerazumna deklé. Ali to razumem, da je moral biti dober, da je bil nesrečen, — radi nekega dekleta. Ne vem, kako je, ako kdo drugega ljubi, a drugi njega ne ljubi, — ali zlo mora vsakako biti. Žal mi je bilo Preširna. Vidiš, rekla sem, ta siromak je toliko lepih pesnij napisal. Za koga? Za vse ljudi.

Je-li nij resnica? Vsakemu srcu je ugodno, kadar poje ali čita njegove poezije, vsakej duši je mило. Ne vem, kako, zakaj, ali resnica je. A kaj ima za to? Ná, ta-le kamen, ta le trdi kamen. To je vse. A ko je bil še živ, se nij nikdo brigal zanj. Zato sem mu posadila rožice. Se ve da tudi od tega nema nič. Ali ako pogleda z nebes na svoj grob, veselilo ga bo to, da na njegovem grobu rasto rože in karanfilj. A tudi to. Pravijo, kadar je tiha noč, kadar celi svet spava, da se rožice prigibljejo k grobu, in da pošepetajo pokojniku, kaj so videle lepega po dnevi, kaj so ptice pripovedovale, a pokojnik sanja o tem. Morebiti mu je ta-le rožica pripovedovala, kako mu čuvam in lepšam grob. Vem, da bi mu bilo drago čuti, da ostanke njegove čuva vsaj jedna živa duša.“

Deklé je govorila te besede priprostim, iskrenim glasom, a na lici se jej je videlo, da jej je vsaka beseda prišla iz srca.

(Dalje prih.)

svitljavi mesta" (7440 gold.) želi g. Peterca, naj se razsvetli tudi dunajska cesta do Bežji-grada; g. Goršič, naj se uredi osvitljava v Trnovem in Krakovem, zlasti v vrtnih ulicah, Regali pravi, da so Dolge ulice slabo razsvitljene, Hradeckega vas pa nič. Župan obljubi odpomoči. — Pri točki „vkvariranje vojakov“ konstatira g. Goršič, kako morajo hišniki vedno večji davek plačevati za vkvariranje vojakov, prej je bilo 50 kr. zdaj se tirja uže 4 goldinarje, a še nobenega računa nij. Regali meni, da bi bilo bolje mestno kasarno zidati, kot tako drago plačevati najete prostore za vojake. Župan poslednje prizna. A ker je vsako leto več vojakov, ne more drugače biti, nego da je vkvariranje dražje.

Pri točki „nova zidanja in večje naprave“ (14.600) govori g. Regali zoper napravljjanje novih cevi za predrotovski vodnjak, katerega voda je itak slaba. Klun in Goršič naglašata, da bi bilo pametno skrbeti za zidanje nove klavnice, nego kopelišča v Kolezji.

Torej proračun mestne blagajnice je: 130.234 gl. dohodkov, a 133.643 gl. stroškov.

Domače stvari.

— (Vabilo) k slovesnej besedi na spomin Franca Preširna v narodnej čitalnici ljubljanske v nedeljo dne 8. decembra 1878. Program: 1. Dr. Benjamin Ipavec: „Na Preširnovem domu“, slavnostna kantata za moški zbor, s tenor in bariton samospévom, ter čveterospévom; samospéva pojeta gospoda Medén in Trdina. — 2. Keller Béla: Ouverture, igrata na glasoviru čveterorocno gospa Jeločnik-Koglova in gospica Tratnikova. — 3. Vogl: „Naše reke, naše gore“, poje moški zbor. — 4. France Preširen: „Neiztrohneno srce“, deklamacija. — 5. Hausner: „Potomcem“, moški zbor (nov), sè sprem-ljevanjem na glasoviru; zbor spremlja gospica Tratnikova. — 6. „Igralka“, veseloigra v jednem dejanji, prevél Viktor Eržén. — Začetek ob 7. uri zvečer. K tej besedi uljudno vabi častite društvenike čitalnični odbor.

— (Koncert.) Filharmonično društvo daje jutri ob 7. zvečer v reduti koncert na korist ranjenim in bolnim vojakom. Mej 17 točkami so samo tri slovenske, drugo vse nemško.

— (Laška nesramnost.) Iz Trsta se telegrafuje: Municipalna delegacija, da bi ustregla javnemu pritisku, je po več dnevnem posvetovanji sklenila, 500 gold. miloščine (almsen) dati za uboge vojake tržaškega Weborjevega polka. Cesarski namestnik je uničil ta sklep, češ, da vojaki cesarjevi ne potrebujejo miloščine.

— (Iz Planine na Notranjskem) se nam piše: Voda, katera je bila v tem stoletji le dvakrat večji — leta 1801 in 1851 — nego letos, je začela vendar po malem upadati in upati je, da se bode zopet v par tednih nekoliko družin v svoja stanovanja preselilo, iz katerih jih je pregnala.

— (Sava na Gorenjskem.) Iz Dolzega (ali gorenjsko „Dovjega“) polja se 1. dec. piše „Slov.“, da je letos Sava tekla v Mojstrani uže po poti, v kleti in v hleve, in bregove odnašala. Odnesele je vstric Mojstranske cerkve lepo njivo s stogom vred; ravno nasproti pa na levem bregu je predrla veliko senošet (ledino), ki je bila gotovo nad 1000 gld. vredna in jo je vso poplavlila in posula, tako, da je zdaj samo čisti prod.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič

Železno cesto je zopet na dveh krajih poško-dovalo; na Hrušici proti Jesenicam in pa pri Ratečah. Skoraj dva dni, v petek in soboto nij bilo nobenega vlaka na „Dovje“ in so železničarji vendar enkrat praznovali; ljudje pravijo, da namestu svetega dneva. — Da je Sava zopet tako narasla, pa pride zdaj od tod, ker je tudi v zgorenjih krajih, v Kranjskej gori in Radečah deževalo, in se je tam nabrali sneg, ki je pri drugej povodnji padel, zdaj po večjem stajal. — Radeško jezero je bilo popred zamrzneno; zdaj pa ga je močni južni veter pri 14° R. gorkote hitro tajal in potoki z gora so svoje snežene vode prili in tako je v četrtek po noči jezero uže čez železno cesto nastopilo, in ponočni vlak je vozil uže po vodi. Tudi Pisenca v Kranjskej gori, (prvi pritok dolinske Save na desnem bregu), je silno narasla. Valila se je v treh mogočnih curkih in odnesla vse, kar je dosegla. Vzela je precej veliko njivo onkraj Kranjske gore in tudi vodotoč je žugala odnesti. Močne kozle, ki so bili za brambo nasprotnega brega, je odrezala, da so bili potem v sredi struge. — Železnica se bo zdaj uže izučila, da se s Savo nij norčevati, kakor so pri zidani nekateri zemljemerci zaničljivo govorili: kaj nam bode pač ta mlaka naredila?

Razne vesti.

* (Občno pomiloščenje.) Prebivalstvo v Bosni je vsled pomiloščenja, katero je ukazal naš cesar proglasiti za vse politične zločince, jako razveseljeno. Svojo hvaležnost kaže s tem, da pošilja iz vseh krajev telegrame, v katerih se hvala izreka visjemu poveljniku armade kot carskemu namestniku.

* (Rokodelstvo v Bosni.) Uradno se o tem sledeče poroča: Kar bosensko prebivalstvo potrebuje, izdelavajo domači obrtniki sami. Zato oni obrtniki in kupci, kateri se hočejo v Bosni naseliti, nemajo posla pričakovati od domačinov, nego le od avstrijske armade in uradnikov. Delati se mora na to, da se obrt in kupčija prerodi, da bodo Bošnjaki uvideli, da je naša obrt boljša in cenejša. Po zdanjih iskušnjah dobijo izurjeni tesari, zidari, mizari, ključari, steklari, kolari, črevljari, klobučari, peki, dovolj dela, a delati morajo ceno. Dobro kupčijo imajo v mestih tudi gostinarji in kavarnari. V obče se rabi mnogo delavnih rok.

* (Umor.) Iz Ervana se poroča, da je bil v noči od 22. na 23. dan m. m. tamošnji vodja policije Zavodskij pri nekej večernej veselici zavrato ustreljen.

* (Umrljivost v Rusiji) je večja, nego po družih deželah, ker umrje 3 milijone ljudi na leto, ali 37 na 1000. Drugod se račun 19 na 1000. Razen mraza je občno stanje zdravniško tega krivo. Kljub temu število prebivalstva nikjer tako ne raste kot v Rusiji.

* (Otroka svinjam vrgla) je mlada nemška deklé pri Auspitzu na Moravskem, ko je bila skrivaj porodila. Svinje so mlado dete res tako pojedle, da nij ničesa ostalo. Potrotniki so jo 3. dec. v Brnu krivo izpoznali, in obsojena je bila na pet let ječe.

* (Zavodi za blazine.) Ker je tudi na Francoskem že dalje več ljudi, ki na umu zbolé, sklenil je pariski mestni zbor dve novi norišnici sezidati.

Tuji.

5 decembra:

Pri Slonu: Rukšič iz Prage. — Albrecht iz Gradca. — Šžek iz Senožč. — Morpurgo iz Trsta. Kainz iz Dunaja.

Pri Malicu: Hautz, Regen, Klug, Deutsch iz Dunaja. — Völk iz Gradca.

Dunajska borza 6 decembra

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	61 gld. 20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	62 „ 50	„
Zlata renta . . .	71 „ 80	„
1860 drž. posojilo . . .	112 „ 70	„

Akcije narodne banke . . .	785	„	—
Kreditne akcije . . .	231	„	—
London . . .	116	„	25
Napol . . .	9	„	29 1/2
C. kr. cekini . . .	5	„	57
Srebro . . .	100	„	—
Državne marke . . .	57	„	40

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebstij za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebstij za merjevce (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdeljujejo se tudi monogrami na pisemski papir, visitne karte in pisemske zavitke. (158—118)

Za božič

prporoča (404—5)

Rudolf Kirbisch,

konditor na kongresnem trgu v Ljubljani, svojo veliko zalogo bonbona, bonbonir, naj-finejših sladčic, krljaga (Kletzenbrod), mandolatov, sadja v lepih koških, in sto družih stvari.

Vanjska naročila se točno izvršujó.

V teku 28 let potrjeno.

Anaterinina voda za usta

po J. G. Popp-u, c. kr. dvorni zdravnik za zobe na Dunaji, srednje mesto, Bognergasse 2.

Boljši kot vsak drug prah za zobe, s katero se odvrnejo bolezni zob in ust, zoper gnjilobo in omajanje zob, prijetnega duha in okusa, — okropča zobino meso, — brez primere dobro sredstvo za snaženje zob.

Da si to priljubljeno, neutrpljivo pripravomorejo preskrbeti vsi krogi, so se vpeljale steklenice različnih velikostij, namreč: velika steklenica po 1 gld. 40 kr., sreunja po 1 gld., mala po 50 kr.

Anaterinina pasta za zobe,

za snaženje in obvarovanje zob, za odstranjenje slabega duha in kamena na zobeh. Cena stekleni puški 1 gld. 22 kr.

Popp-ova aromatična pasta za zobe,

najizvrstnejše sredstvo za snaženje in obvarovanje notranjih ust in zob. Cena za kos 35 kr.

Rastlinski zobni prah,

snaži zobe, odpravlja zobni kamen, in povrže zobse bolj in bolj bel. Škatlja velja 63 kr.

Popp-ova plomba za zobe,

s katero si more vsakdo sam spolniti votle zobe.

Milo iz zelišč

je baš tako izvrstno kosmetično (lepotno) sredstvo, kakor tudi odpravlja prav rahlo ogrce, mozole in druge nakožne nečistine, ter nareja kožo elastično in svežo, kakor zahteva lep obraz; porablja se izvirno tudi za kopelji.

za kateri smoter se je uže čestokrat vpešno rabila. Cena jednega kosa 80 kr. (183—7)

V blagovoljni pozor!

V zavarstvo proti ponarejanji se p. n. občinstvo opozoruje, da je na vratu vsake steklenice anaterinine ustne vode brambino znamenje (firma hygea in anaterinini izdelki) kakor je pri vsakej steklenici tudi vnajši zavitek, na katerem je dobro vidljiv voden tisk, državni orel in ime.

Zaloge imajo v Ljubljani, vse lekarne kakor tudi gg. Ant. Krisper, Ed. Mahr, J. Karinger, F. M. Schmitt, V. Petričič, L. Pirkar, P. Lassnik, Terček in Nekrep; v Postojni: J. Kupferschmidt; v Škofjeh Loki: C. Fabiani; v Kočevji: J. Braune; na Krškem: F. Bömches; v Idriji: J. Warta; v Kranji: K. Šavnik; v Litiji: Mühl-weenzel, lekar; v Metliki: Matterjevi nasledniki; v Novem mestu: D. Rizzoli in J. Bergmann; v Radovljici: A. Roblek; v Kamniku: J. Mac-nik; v Črnomlju: J. Blazek; v Vipavi: A. Deperis.

Marko Wir empfehlen geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes
Die Regenmäntel
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zellstoffe
der k. k. pr. Fabrik
von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,
Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(195—123)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.